

EK: TEHLİKELİ ATIKLARA DAİR TESİSLER İÇİN İZLEME-DENETİM LİSTESİ TASLAĞI

Tehlikeli atıkların denetiminde uyulması gereken inceleme ve değerlendirme ölçütleri de önce tasnif edilmeli ve daha sonra ölçütler önem sırasına göre sıralanmalıdır. Aşağıda, tehlikeli atıklar için taslak niteliğinde bir izleme-denetim listesi sunulmaktadır:

DENETİM ÖNCESİ HAZIRLIK

1) Öncelikle ÇED Kararına esas Nihai Raporun, Raporda belirtilen taahhütlerin ve kurumlara dair görüşlerin ayrıntılı olarak incelenmesi, Mali sorumluluk sigortası var mı?

2) "2 Nisan 2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Tehlikeli Atıklar yönetmeliği başta olmak üzere, çevrenin korunmasına ve kirliliğin önlenmesine dair tehlikeli atıklarla ilgili diğer yasa ve yönetmeliklerde

(Endüstriyel Atık Kontrolü Yönetmeliği, Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği, Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Poliklorlu Bifenil ve Poliklorlu Terfenillerin Kontrolü Hakkında Yönetmelik)

öngörülen izinlerin alınıp alınmadığının değerlendirilmesi,

- Tesis için alınması gereken izinlerin alınıp alınmadığı,
- Mali sorumluluk sigortası var mı?
- Tehlikeli atıkların sınıfı ve türü tanımlanmış mı?
- Tesiste zorunlu üniteler var mı? Örneğin, tesiste sağlık merkezi/revir var mı?
(Çalışan sayısı 50 kişiden fazla ise revir de bulunmalıdır).
- Tehlikeli Atık Yönetim Planı hazırlanmış mı?
- Tehlikeli atıklara dair beyanı ve ilgili formu var mı?
- Tesisin yerinin yerleşim birimlerine göre mesafesi ve kurulu bulunduğu arazinin uygun mu?
- Tesisin ve faaliyetin etkileyeceği alanın genişliği uygun mu?
- Gözlem kuyularında yeraltı su kalitesini izleme amacıyla gerekli analizler yapılmış mı?
- Tehlikeli Atık geçici depolama alanı mevcut mu?
- Atık Geçici Depolama İzni mevcut mu?
- Tehlikeli atıklar lisanslı firmalara verilmiş mi?

SAHADA İNCELEME

Uyulması gereken yasa ve yönetmelikler açısından inceleme

- 1- Tehlikeli Atıklar Yönetmeliği (2015)'nin öngördüğü ölçütlere ve sınırlamalara uyulmuş mudur?
- 2- ÇED raporunda taahhüt edilen hususlara uyulmuş mudur? Örneğin tehlikeli atıklar türlerine göre tasnif edilmiş mi ve yapılan tasnife göre bertaraf ediliyor mu? Örneğin, tıbbi atıkların bertarafı için uygun yere verilmiş mi?
- 3- Tehlikeli atıkları lisanslı araçlarla taşıyor mu ve ilgili formlar usulüne uygun dolduruluyor mu?
- 4- Tehlikeli atıklar, lisanslı geri kazanım/bertaraf tesislerine veya toplayıcılara gönderiliyor mu?

Doğa kaynaklı riskler açısından inceleme

Çalışma alanına özgü doğa kaynaklı (depremsellik, heyelan, sel ve taşkın, çığ vd.) risklerin gözden geçirilerek, etkin olanların değerlendirilmesi, bu çerçevede en azından aşağıdaki hususların incelenmesi,

- 1-Tesisin diri faylara olan mesafesi yeterli mi?
- 2-Tesisi etkileyen yer kaymaları var mı?
- 3-Tesisi etkileme potansiyeli olan sel ve taşkın riski var mıdır?
- 4-Arazide oturma/çökmeler mevcut mu? Mevcut ise oturma/çökmeler basınç nedeniyle boruların patlamasından mı, yoksa yeraltı suyu seviyesinin düşmesinden mi kaynaklanmaktadır?
- 5-Diğer doğa kaynaklı risklere yönelik herhangi bir sorun var mı?

Çevresel etkiler açısından inceleme

Çalışma alanı özelinde faaliyetin çevrenin bileşenlerinin (Toprak, su, hava, gürültü, doğal ve kültürel miras, görsel kirlilik ve sosyoekonomik ortamların) ne ölçüde etkilendiğinin değerlendirilmesi, bu çerçevede en azından aşağıdaki hususların incelenmesi,

- 1-Tesisin kurulumu sonrasında toprakta jeokimyasal değişiklikler izlenmekte midir? İzleniyorsa, toprakta değişim var mıdır?
- 2- Tesisin kurulumu sonrasında tesis ve çevresinde yüzey ve yeraltı suyunun kirletilip, kirletilmediğinin kontrolü amacıyla analizler yapılıyor mu? YAS için gözlem kuyusu açılmış mıdır? Açılan kuyulardan alınan sulara dair analizlere göre kirliliğin yayılımı izlenmekte midir?
- 3-Tesisin sızıntı sularında tutulmuş ağır metallerin türü ve oranları nelerdir, bunlar nasıl bertaraf edilmektedir?
- 4- Tesisin kurulumu sonrasında ekosistemde ne gibi değişiklikler meydana gelmiştir? Doğal ya da kültürel miras herhangi bir şekilde etkilenmekte midir?
- 5-Gaz emisyonu ölçümleri yapılıyor mu? Çıkan gazlar ile ilgili geri dönüşüm tesisi var mı?
- 6-Günlük/ aylık üretilen sızıntı sularının miktarı ne kadardır ve nasıl bertaraf edilmektedir?
- 7-Oluşan olumsuz çevresel etkilerin sosyoekonomik karşılığı nedir?

ÖNLEMLERİN DEĞERLENDİRİMESİ

Çevresel etkileri denetlemek üzere proje özelinde çevrenin bileşenleri (Toprak, su, hava, gürültü, doğa ve kültürel miras, görsel kirlilik ve sosyoekonomik ortamların) gözetilerek alınan önlemler ve söz konusu önlemlere ne ölçüde uyulduğunun sorgulanması, bu çerçevede en azından aşağıdaki hususların incelenmesi,

1-Tesisin toprak, su, hava ve gürültü ortamlarındaki etkilerini azaltmak için gerekli önlemler alınmakta mıdır?

2- Çevresel etkilere karşı Acil Eylem Planları var mı ve söz konusu planlar bütün riskleri içeriyor mu?

3- Ünite içi yönetim planı var mı?

4- Personel eğitimi yapılmış mı?

5-Tesisin performansının hidrolik değerlendirilmesi ve kalite değerlendirilmesi yapılmakta mıdır?

6-İş Güvenliği ve Sağlığı Yönetmeliği'nde öngörülen ölçütlere uyuluyor mu?

SONUÇ

Yasal açıdan, doğa kaynaklı riskler, çevresel etkiler ve alınması gereken önlemler açısından durumun değerlendirilip karar verilmesi, gereksinim duyulması halinde yeni önerilerin yapılması.